

Vidensråd for Forebyggelse
Kristianiagade 12
2100 København Ø

+45 61 33 16 03
vff@dadl.dk
vidensraad.dk

Tid og sted

Lægeforeningen, Store sal
9. september 2024 klokken 11-15

Afbud

Inge Tetens
Jens Meldgaard Bruun
Kaare Christensen
Merete Nordentoft
Tine Brink Henriksen,
Zorana Andersen

Referat af rådsmøde 9. september 2024

1. Velkommen og siden sidst v/Naja Hulvej Rod

Naja Hulvej Rod bød velkommen og gennemgik dagsordenen.

Hun præsenterede den nye sammensætning af sekretariatet, efter at sekretariatsleder Katrine Finke er stoppet. Kirstine Krogholm er ny sekretariatsleder. Hun fortalte, at Tine Tjørnhøj-Thomsen har ønsket at melde sig ud af rådet.

2. Og fortalte videre, at hun selv har valgt at træde af som forperson i Vidensrådet ved årsskiftet, men at hun forbliver som rådsmedlem. Hun gennemgik kort processen for indstilling af ny forperson. Både forperson og næstforperson går formelt af, og så indstiller Lægeforeningen en ny forperson, som godkendes af rådet. Den nye forperson kan vælge at udpege en næstforperson.

Der var spørgsmål fra salen om arbejdsopgaverne for en kommende forperson, og hvornår processen lander. Det sker ved mødet i december.

Naja Hulvej Rod fortalte dernæst, at forpersonerne og sekretariatet var med på Folkemødet på Bornholm i juni, hvor de deltog i to debatter og afholdt en middag for gode samarbejdspartnere.

(Sidst fortalte hun, at temarapporten om luftforurening er ved at være klar til at blive sendt i faglig kommentering, og at den bliver til en egentlig temarapport.

3. Orientering om igangværende projekter

- Sund pensionering
Lars Louis Andersen præsenterede det igangværende arbejde med en temarapport om sund pensionering og den forskning, som rapporten kommer til at basere sig på. Rådsmedlemmer diskuterede muligt indhold i rapporten.
- Vægtstigmatisering
Janne Tolstrup gennemgik status efter lancering af temarapporten om vægtstigmatisering, herunder explainerfilm og øvrige kommunikationsaktiviteter.
- Strukturel Forebyggelse
Naja Hulvej Rod gennemgik status på temarapporten om strukturel forebyggelse, der udkommer 9. oktober.
- Social ulighed i sundhed
Dorte Gyrd-Hansen fortalte, at arbejdet med at lave et notat om et fælles sprog for social ulighed i sundhed var gået i gang. Finn Diderichsen har skrevet et notatudkast som Dorte Gyrd-Hansen og Naja Hulvej Rod har revideret. Notatet er blevet sendt til en intern arbejdsgruppe i rådet bestående af Anelli Sandbæk, Merete Nordentoft og Tine Brink Henriksen. Det er planen, at Rådet får notatudkastet til faglig kommentering i løbet af efteråret, samtidig med at eksterne eksperter inviteres til at kommentere. På næste rådsmøde i december vil notatet desuden blive drøftet. Dorte Gyrd-Hansen er tovholder fra Vidensrådet på temaet

Vidensråd for Forebyggelse
Kristianiagade 12
2100 København Ø

+45 61 33 16 03
vff@dadl.dk
vidensraad.dk

om social ulighed i sundhed, og det er besluttet, at Vidensrådet fremover i hver enkelt temarapport vil have et kapitel om social ulighed i sundhed.

4. Nyt fra Sundhedsstyrelsen

Niels Sandø orienterede om følgende:

- SST har fået ny vicedirektør, der har stort fokus på ældreområdet og 10-års planen for psykiatri.
- Stof-området fylder en del – opioider og flere andre nye stoffer fylder mere end tidligere, ligesom heroin-behandlingen bliver evalueret.
- Kulegravning af alkoholbehandling, skal der være kvalitetsstandarder?
- Der arbejdes med det gode ungeliv.
- Afventer strukturkommissionen. Hvilke initiativer på forebyggelsesområdet kommer som udløber af strukturkommissionens arbejde? Hvordan kan vi arbejde med rammer? Hvor sætter vi ind og over for hvilke risikofaktorer?

5. Oplæg om luftforurening v. Zorana Andersen

Zorana Andersen præsenterede temarapporten om luftforurening, som snart er klar til at blive sendt i faglig kommentering. Hun beskrev, at WHO i sine anbefalinger har sænket grænseværdierne for luftforurening, og at EU's guidelines for luftforurening nu også opererer med lavere grænseværdier. Som følge af disse ændringer i grænseværdier, er 99 % af verdens befolkning nu eksponeret for luftforurening på et niveau, hvor det vurderes at kunne være sygdomsfremkaldende. Hvert år dør otte millioner mennesker på verdensplan som følge af luftforurening, vurderes det. Det er den næsthøjeste risikofaktor for død, kun overgået af hjertekarsygdom. Astma, KOL og lungekræft er de store konsekvenser af luftforurening. Dertil kommer hjertekarsygdom og diabetes og andre kræftsygdomme. Hvert år dør 3.600 personer i Danmark som følge af luftforurening, vurderes det.

6. Fagligt oplæg v. Anders Grøntved

Anders Grøntved holdt oplæg om sin egen forskning med fokus på sammenhænge mellem fysisk aktivitet og søvn, skærmb brug og fysisk aktivitet samt skærmb brug og mental sundhed. Han præsenterede bl.a. resultater fra et dansk RCT-studie om effekterne af at fjerne skærmen fra hhv. familier og frikvartererne i grundskolen. Der var efterfølgende spørgsmål fra rådsmedlemmerne til indholdet i oplægget.

7. Trivselskommissionens arbejde v. Simon Calmar Andersen, medlem af kommissionen

Simon Calmar Andersen gav en status på Trivselskommissionens arbejde med at se på trivselsforståelse, status, årsager og løsninger.

Status:

Vidensråd for Forebyggelse
Kristianiagade 12
2100 København Ø

+45 61 33 16 03
vff@dadl.dk
vidensraad.dk

- Langt de fleste unge trives.
- Flere ældre unge mistrives, og flere piger mistrives.
- En del af en international udvikling.
- 10-15 pct af alle unge under 18 år er registreret med en psykiatrisk diagnose. 40 pct blandt unge kvinder rapporterer, at de har en psykisk diagnose (enten stillet hos praktiserende læge eller selvdiagnosticeret).

Årsager:

- Almenmenneskeligt – relation til forældre, social spejling, individualisering.
Acceleration: Sociale medier, søvn, koncentration, sociale spejlinger, rusmidler.
De-acceleration: Fællesskaber, motion, foreninger, idræt, naturen.

Løsninger:

- Kombination af regulering, politisk rammesætning, kulturforandring og myndiggørelse/karakterdannelse.
- Guidet af beskyttelsesfaktorerne.
- Pædagogisk dannelse, livsoplysning, fællesskaber og civilsamfund.
- Ny trivselsforståelse: karakterdannelse, mestring mv.

8. Oplæg og vurdering af nye emner og opdateringer v. Janne Tolstrup

- Temarapport om overgangsalder v. Berit Heitmann
Berit præsenterede tanker om forekomst, konsekvenser og forebyggelsespotentialer inden for emnet på baggrund af et forudgående udvalgsarbejde om temaet ved Berit Heitmann, Tine Brink Henriksen og Kaare Christensen.
Dernæst drøftede rådsmedlemmerne i små grupper muligheden for at lave en temarapport om emnet. Det blev bl.a. fremført, at de findes forskning på området, og at der er behov for at samle og få et overblik over den eksisterende forskning.
- Opdatering af temarapport om Forebyggelse af skader og sygdomme i muskler og led v. Anders Grøntved
Anders præsenterede relevansen af at opdatere rapporten på baggrund af et forudgående udvalgsarbejde ved Anders, Kaare Christensen samt tre medlemmer af arbejdsgruppen bag rapporten fra 2015. Udvalget var enige om, at sygdomsbyrden fortsat er meget høj, og at der fortsat er et forebyggelsespotentialer. Konklusionen vil nok blive den samme som i den oprindelige rapport, men evidensen er blevet stærkere. Afklarings spørgsmål: Hvor går definitionsgrænsen mellem smerter, skader og sygdomme? Kunne den indsnævres til del-elementer, fx ryg eller hofte- og knæartrose? Skal vi afholde os fra at lægge os op ad kliniske retningslinjer, og holde os til forebyggelsen? Sundhedsøkonomiske aspekter bør indgå.
Vigtigt at tage en snak om målgrupper. Mest forskning handler om at forebygge, når smerterne er opstået, snarere end primær forebyggelse.